

WORLD ECONOMIC FORUM: Ουτοπία* ή Ρεαλιστικές Προσεγγίσεις;

Της Δρος **Βασ. ΔΕΛΗΘΕΟΥ**

Η ενασχόληση Διεθνών Οργανισμών π.χ. Ο.Η.Ε.,¹ ή Ιδιωτών, οι οποίοι μετέτρεψαν «πρωτοβουλίες» τους σε άτυπους «θεσμούς», π.χ. Klaus SCHWAB, WORLD ECONOMIC FORUM, οδηγεί κατά περιόδους σε «αναταράξεις» εντός του οικονομικού πεδίου, με ετερόκλητες κατά περίπτωση διαστάσεις, όπως εκείνες των πρόσφατων συζητήσεων στο Νταβός.

Όπως είναι γνωστόν, οι συζητήσεις περί οικονομικών και όχι μόνον θεμάτων στο Νταβός της Ελβετίας έχουν αρχίσει πριν από τριάντα οκτώ έτη και συνεχίζονται έκτοτε επιτυχώς, με συμμετοχή Αρχηγών Κρατών, Πρωθυπουργών, Υπουργών, Καθηγητών Πανεπιστημίων, Επιχειρηματιών, Αναλυτών κ.ά..

Εάν τεθεί το ερώτημα ποία η σημασία και η αποτελεσματικότητα αυτών των επιτυχώς συνεχιζόμενων συζητήσεων, η απάντηση είναι καταφατική επί του πρώτου σκέλους και επαμφοτερίζουσα επί του δευτέρου.

Σχετικώς παρατίθενται εδώ στοιχεία για δύο «συναντήσεις»: εκείνες του Ιανουαρίου 2005 και του Ιανουαρίου 2008, ευρισκόμενες εντός μικρής χρονικής περιόδου, αλλά «απέχουσες» λόγω μεταβολής των συνθηκών διεθνούς οικονομικής συγκυρίας.

* Η λέξη ουτοπία δεν απαντάται στην αρχαία ελληνική γλώσσα. Την λέξη «έπλασε» ο Άγγλος Πολιτειολόγος Θ. ΜΩΡ. (1480-1553) το έτος 1516, όταν εξέδωσε το περίφημο σύγγραμμά του «*De optimo statu reipublicae deque nova insula Utopia*» (Περί της αρίστης καταστάσεως της Πολιτείας και περί της νέας νήσου Ουτοπίας), στο οποίο περιέγραφε την πολιτειακή οργάνωση της φανταστικής αυτής νήσου. Σημειώνεται, ότι ο Θ. ΜΩΡ ήταν διασώτης των αντιλήψεων του Πλάτωνα.

1. Βλ. Ο.Η.Ε.: Στόχοι της Χιλιετίας. Διακήρυξη 189 Κρατών Μελών του έτους 2000: Τα Κράτη Μέλη πρέπει να εργασθούν από κοινού και να επιδιώξουν έως το έτος 2015 μία παγκόσμια σύμπραξη για την ανάπτυξη, να εξασφαλίσουν την περιβαλλοντική βιωσιμότητα, να εξαλείψουν τα φαινόμενα πείνας και πενίας κ.ά.. Βλ. εκτενώς: Κ. ΓΕ. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ, Β. ΔΕΛΗΘΕΟΥ: Οι Ελληνικές Ιδιωτικές Επενδύσεις σε Χώρες των Βαλκανίων και το Ελληνικό Σχέδιο Οικονομικής Ανασυγκρότησης των Βαλκανίων. Β' ανατύπωση. Αθήναι, Φεβρ. 2005, σελ. 6 επόμε.

Περί του όρου ανάπτυξη βλέπετε εκτενώς: Δρ. Β. ΔΕΛΗΘΕΟΥ: Θεσμικό Πλαίσιο Περιφερειακής Ανάπτυξης και Οργάνωσης της Διοίκησης του Κράτους. Μέρος Α'. Αθήναι, Οκτώβριος 2007, σελ. 7 επόμε.: Α. Εισαγωγική αναφορά, οριοθέτηση. «Μεταλλάξεις» και προσανατολισμοί: Η πρώιμη φάση, η παρέμβαση του Ο.Η.Ε., η βιώσιμη ανάπτυξη, οι Ευρωπαϊκές Στρατηγικές Ανάπτυξης κ.ά..

Αρχικώς, πρέπει να σημειωθεί, ότι προφανώς, όταν πριν από 38 έτη ο Klaus SCHWAB ίδρυσε το WORLD ECONOMIC FORUM μάλλον δεν είχε κατά νουν την μετέπειτα εξέλιξη του εγχειρήματός του, ούτε το ενδεχόμενο, ότι αυτό πέραν των οικονομικών και επιχειρηματικών εκφάνσεων των δραστηριοτήτων του, θα περιελάμβανε και εκτενείς συζητήσεις θρησκευτικού περιεχομένου, (με συμμετοχή σ' αυτές κορυφαίων Θρησκευτικών Ηγετών), οι Υψηλοί Συμμετέχοντες θα επεσκέπτοντο πριν τον Άγιον Όρος, (το οποίο έχει εξελιχθεί σε προσφιλή τόπο προσκηνύματος των Δυτικών), αναζητώντας εκεί πνευματική ηρεμία² κ.ά..

Τα θέματα, τα οποία απησχόλησαν το έτος 2005 το WORLD ECONOMIC FORUM υπό τον γενικό τίτλο «Αναλαμβάνοντας την ευθύνη για δύσκολες αποφάσεις», ήταν κατ'αρχήν σειρά ιεράρχησης η ειρήνη, η αντιμετώπιση της φτώχειας, η πολιτική σταθερότητα σε διάφορες περιοχές της Γης, η αλλαγή του κλίματος και η απελευθέρωση του εμπορίου.

Πέραν αυτών, στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος των ισχυρών της παγκόσμιας οικονομίας ευρέθησαν τότε και άλλα θέματα, όπως το θέμα των σχέσεων δολλαρίου Η.Π.Α. - ΕΥΡΩ, (των Ευρωπαίων δηλούντων, ότι περαιτέρω ανάτιμηση του ΕΥΡΩ υπονομεύει την ευρωπαϊκή οικονομία), η ανάπτυξη της Κίνας και η πολιτική της επί του θέματος των σχέσεων του εθνικού της νομίσματος (γουάν) και δολλαρίου Η.Π.Α., η τιμή του πετρελαίου, οι εξελίξεις στην Μέση Ανατολή κ.ά..

Στις εργασίες του Νταβός έλαβαν το 2005 μέρος 2.250 άτομα από 96 Χώρες, εκ των οποίων 23 Αρχηγοί Κρατών, 72 Υπουργοί, 500 Εκπρόσωποι Επιχειρήσεων, διάσημοι Καλλιτέχνες κ.ά., ενώ, εξ άλλης πλευράς, η εκπροσώπηση των Η.Π.Α ήταν ιδιαίτερος υποβαθμισμένη (έλαβαν μέρος μόνον δύο Υφυπουργοί, ο ένας Εκπρόσωπος επί θεμάτων εμπορίου).

Πάντως, ενδεικτική του νέου σκηνικού, το οποίο παρατηρήθη το 2005 στο Νταβός, ήταν η εικόνα η οποία προέκυπτε από σχετική δημοσκοπική μετὰξὺ 1.300 συμμετασχόντων για λογαριασμό του FORUM από την εταιρεία Price Waterhouse Coopers και ανεφέρετο σε θέματα εταιρικής υπευθυνότητας: για πρώτη φορά το μεγαλύτερο μέρος των Στελεχών Επιχειρήσεων εκτίμησε, ότι η εταιρική υπευθυνότητα είναι πλέον βασική προϋπόθεση για την μεγιστοποίηση των κερδών των επιχειρήσεων.

Μάλιστα, κατὰ την άποψη του Διευθύνοντος Συμβούλου της Price Waterhouse Coopers «η εταιρική υπευθυνότητα γίνεται πλέον μία αρχή προστιθέμενης αξίας, η οποία τείνει να υιοθετηθεί υπό συνεχώς αυξανόμενου αριθμού επιχειρήσεων παγκοσμίως».

2. Βλ. Έκθεση του έγκριτου Οικονομικού Δικτύου BLOOMBERG, Ιανουάριος 2005: Πολλοί Ηγέτες πριν μεταβούν στο Νταβός της Ελβετίας για το επόσιο «προσκήνυμα» επισκέπονται το Άγιον Όρος, το οποίο θεωρείται από τον Δυτικό Κόσμο ως το πλέον δημοφιλές Ησυχαστήριο, «για να μελετήσουν την ψυχή τους και την κατάσταση της Παγκόσμιας Κοινότητας».

Μεταξύ αυτών, συγκαταλέγονται οι πρώην Πρόεδροι των Η.Π.Α. Τζίμι ΚΑΡΤΕΡ και Τζώρτζ ΜΠΟΥΣ (Πρεσβύτερος), ο Πρόεδρος της Ρωσίας Β. ΠΟΥΤΙΝ, Πρωθυπουργοί, ο ιδρυτής της Microsoft Μπίλ ΓΚΕΙΤΣ, ο Διευθύνων Σύμβουλος της GIGAGROUP Τσάρλς ΠΡΕΝΣ, επιφανείς Επιχειρηματίες, διάσημοι Καλλιτέχνες κ.ά..

Κατά δήλωση του Παιρός Ειρηνναίου, Στελέχους της Μονής Βατοπεδίου, οι Επισκέπτες αυτής της κατηγορίας επιδιώκουν να καινονοήσουν τις δυσκολίες της ζωής και της εργασίας τους, ενώ, εξ άλλης πλευράς, αντιμετωπίζουν πηδικά διλλήματα, λόγω της συνεχούς επιδιώξης απόκτησης δύναμης και πλούτου.

Εξ άλλης πλευράς, ήταν αξιοσημείωτη η παρουσίαση υπό Ευρωπαίων Ηγετών θεμάτων όχι ευθέως οικονομικών:

Ο Πρόεδρος της Γαλλίας Jacques CHIRAC ανεφέρθη σε σιωπηλά τσουνάμι της απελπισίας, (όπως η πείνα, οι μεταδοτικές ασθένειες, η βία, η ανεξέλεγκτη μετανάστευση κ.ά.), τα οποία μαστίζουν την Ανθρωπότητα και πρότεινε την αύξηση της φορολογίας των καυσίμων ή των μεταφορών ή των διεθνών χρηματοοικονομικών συναλλαγών κατά 1 δολλ. Η.Π.Α. για την χρηματοδότηση της μάχης κατά του AIDS (με προσδωκόμενα ετήσια έσοδα 10.000.000.000 δολλ. Η.Π.Α.), ανταποκρινόμενος σε σχετική έκκληση του Παγκοσμίου Οργανισμού Υγείας.

Ο Πρωθυπουργός του Ηνωμένου Βασιλείου Tony BLAIR ανεφέρθη στις κλιματολογικές αλλαγές, στην ανάγκη μείωσης των βιομηχανικών ρύπων, οι οποίοι προκαλούν το φαινόμενο των θερμοκηπίων, στοχεύων κατά τινες Αναλυτές στην άσκηση «πίεσης» προς την Ουάσιγκτον να υπογράψει επί τέλους την Συνθήκη του Κιότο, στην ανάγκη ανάληψης διεθνών δράσεων για την αντιμετώπιση της φτώχειας στην Αφρική κ.ά..

Ο Bill GATES πρότεινε την έναρξη εκστρατείας για τον εμβολιασμό των παιδιών των πτωχών Χωρών και προσέφερε προς τούτο το ποσό των 750.000.000 δολλ. Η.Π.Α., η Ηθοποιός Sh. STOWN «συνέλεξε» 1.000.000 δολλ. Η.Π.Α. κατά την διάρκεια των Συνεδριάσεων για παρεμφερείς σκοπούς κ.ά..

Εξ όλων αυτών «των διακηρύξεων», «των ευχών», «των έμμεσων υποδείξεων» προς Τρίτους κ.ά., το μόνο, το οποίο «επετεύχθη» μέχρι σήμερα είναι η διάθεση του συγκεντρωθέντος ποσού των 751.000.000 δολλ. για θέματα υγείας σε πτωχές Χώρες, ενώ περί των άλλων διερευνηθέντων θεμάτων συνεχίζονται ατέρμονες συζητήσεις, συνιστώσες αφετηρία Πολιτικών αντιπαραθέσεων και Επιστημονικών αντεγκλήσεων...

Το θέμα το οποίο απασχόλησε τους 2.500 συμμετασχόντες στις εργασίες του FORUM τον Ιανουάριο του έτους 2008 αναφέρονταν στην δύναμη της συνεργασίας για την αξιοποίηση της καινοτομίας.

Πέραν του οικοδεσπότη του FORUM, μεταξύ των συμμετασχόντων, οι οποίοι προέρχονταν από 88 Χώρες, έναντι 96 του έτους 2005, συγκαταλέγονται το έτος 2008 27 Αρχηγοί Κρατών και Κυβερνήσεων έναντι 23 του έτους 2005, 113 Υπουργοί, έναντι 72 του έτους 2005, αλλά και Πρόεδροι Διεθνών Οργανισμών (Πρόεδρος της Επιτροπής της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Πρόεδρος του Παγκοσμίου Οργανισμού Εμπορίου, Πρόεδρος Παγκοσμίου Οργανισμού Υγείας), Οικονομολόγοι διεθνούς φήμης, Καθηγητές Πανεπιστημίων, μεγάλοι διεθνείς Επενδυτές και Επιχειρηματίες, Οικονομικοί Αναλυτές κ.ά..

Το επικρατήσαν κλίμα όμως ήταν εντελώς διάφορο προηγούμενων ετών, και του έτους 2005, κατά τα οποία οι συζητήσεις περιστρέφοντο σε προσεγγίσεις χρυσών πτυχών της παγκόσμιας οικονομίας...

Και δεν είναι τυχαίο το γεγονός, ότι η Υπουργός Εξωτερικών των Η.Π.Α., η οποία κήρυξε την έναρξη των εργασιών του FORUM, στην σχετική ομιλία της, αναφέρθηκε σε δύο ζητήματα, όχι πρωτίστως οικονομικά: στην κλιματική αλλαγή και στην τρομοκρατία...

Κάτω από την τρέχουσα μη επιθυμητή συγκυρία, δεδομένου του γεγονότος, ότι η Δαμόκλειος στάθη της ύφεσης επικρέμεται επί της αμερικανικής οικονομίας, οι αγορές παρ' την εσπευσμένη μείωση υπό της FEDERAL RESERVE των επιτοκίων των Τραπεζών των Η.Π.Α. «ταλαντεύονται» κ.ά.. ήταν επόμενο να κυριαρχήσουν κατά τις συζητή-

σεις «η οικονομία και τα δεινά της», με εναλλασσόμενες προσεγγίσεις του θέματος: δηλώσεις ανησυχίας για το εύρος και το βάθος της κρίσης αφ' ενός και ευχές για ταχεία ανάκαμψη αφ' ετέρου.

Κεντρικό θέμα προς περαιτέρω ενδελεχή διερεύνηση απετέλεσε το αγωνιώδες ερώτημα εάν η οικονομία των Η.Π.Α., σε ενδεχόμενη «πτώση» της, «συμπαρασύρει» και την παγκόσμια οικονομία, δεδομένου του γεγονότος, ότι η τελευταία «δεν μπορεί, κατά την άποψη Καθηγητού Οικονομικών του Πανεπιστημίου της Νέας Υόρκης, να απαγκιστρωθεί από τον σφικτό εναγκαλισμό της οικονομίας των Η.Π.Α., η οποία (οικονομία των Η.Π.Α.)- κατά το κλασικό σχήμα λόγου - «δεν πρόκειται απλώς να πτερνισθεί, αλλά και θα περάσει μία περίοδο παρατεταμένης πνευμονίας».

Σημειώνεται σχετικώς, ότι, κατά την εκτίμηση έγκυρων Οικονομικών Αναλυτών, η απόφαση της FED να μειώσει το βασικό επιτόκιο, 3%, αποδεικνύει τις ανησυχίες της για την σοβαρότητα της κατάστασης της οικονομίας των Η.Π.Α..³

Άλλοι Αναλυτές επεσήμαναν, ότι αυτή η κίνηση της FED είναι «προϊόν πανικού» και ενδεχομένως να οδηγήσει σε επιδείνωση την υφιστάμενη δυσμενή κατάσταση, ενώ τέλος, Επενδυτής μεγάλης διεθνούς εμβέλειας «προέβλεψε» το τέλος της κυριαρχίας του δολλαρίου των Η.Π.Α. ως διεθνούς νομίσματος.⁴

Ο «αντίλογος», κινούμενος προς την αισιόδοξη προσέγγιση, προέκυψε από τον Πρόεδρο του PETERSON Institute for International Economics, ο οποίος προέβλεψε⁵ ακριβώς τα αντίθετα αποτελέσματα, ότι δηλαδή η ενδεχόμενη ύφεση της οικονομίας των Η.Π.Α. δεν θα επηρεάσει κατά τρόπο τραγικό την παγκόσμια οικονομία, συνεπικουρούμενος στις αισιόδοξες σκέψεις του υπό Ανωτάτων Στελεχών της Κυβέρνησης των Η.Π.Α., τα οποία επικαλέσθηκαν σχετικώς «τα υγιή μακροοικονομικά μεγέθη» της οικονομίας των Η.Π.Α., υπό Εκπροσώπων μεγάλων εταιρειών πετρελαίου κ.ά..

Εάν αναζητηθεί ένας τελικός, «απολογισμός» των εργασιών της 38ης Συνάντησης του WORLD ECONOMIC FORUM εν αντιθέσει με εκείνον του έτους 2005, αυτός πρέπει υποχρεωτικώς «να περιλαμβάνει» εκτιμήσεις για την επιβράδυνση του ρυθμού ανάπτυξης της οικονομίας των Η.Π.Α. στο επίπεδο 2,5%, φόβους επίδρασης μίας ενδεχόμενης ύφεσης της οικονομίας των Η.Π.Α. και επί της οικονομίας των Χωρών της Ευρώπης, και βεβαίως, ανησυχίες των Εκπροσώπων μεγάλων Τραπεζών «μήπως η εν εξελίξει χρηματοπιστωτική κρίση μετατραπεί σε φαύλο κύκλο παγκόσμιας διάστασης», την στιγμή κατά την οποία οικονομίες άλλων Χωρών, π.χ. της Κίνας, «αναζητούν» εναγωνίως τρόπους «αξιοποίησης» συσσωρευμένων κερδών τρισεκατομμυρίων δολλαρίων Η.Π.Α. εξ εμπορικών δραστηριοτήτων...

Οι εκτιμήσεις όμως πόρρω απέχουν των αναγκαίων θετικών δράσεων και βεβαίως δεν επιλύουν προβλήματα...

3. FINANCIALS TIMES, 27/1/2008, Editorial.

4. Βλ. σχετικές δηλώσεις του G. SOROS: Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, Αθήνα, 27/1/2008, ΤΟ ΒΗΜΑ, 27/1/2008. Επίσης κείμενο των Ειδυσεογραφικών Πρακτορείων ΑΠΕ, ΓΑΛΛΙΚΟ, ΓΕΡΜΑΝΙΚΟ.

5. Η σχετική αποσιροφή του Προέδρου του Ινστιτούτου F. BERGSTEN είναι χαρακτηριστική: «Ακόμη και εάν συναχωθεί η οικονομία των Η.Π.Α., ίσως πτερνισθεί και ο υπόλοιπος κόσμος, χωρίς να είναι βέβαιο, ότι θα πτερνισθεί, αλλά σίγουρα δεν θα αρρωστήσει από πνευμονία».